

Tro og gerninger

Vi kender alle beretningen om *Marta* og *Maria* (Luk. 10,38-42) eller mener i hvert fald at kende den.

Herren

Hvorledes kom han ind i Martas hjem? Kom han som *en, der trænger til noget?* Det mente Marta, men det mente Maria ikke. Hvem havde ret?

Menneskesønnen er ikke kommet for at lade sig tjene, men for at tjene og give sit liv som løsesum for mange. Han er Herren, men i modsætning til alle andre herrer er han *ikke kommet for at lade sig tjene*.

Hvordan viser hans herredømme sig da? Deri, at han kræver *lydighed* – men det er noget andet end Martas »tjeneste«. Lydighed imod ham forudsætter, at man kender, hvad han vil; det forstod Maria, derfor satte hun sig ved hans fødder og lyttede til hans ord.

Vi står atter overfor den kendsgerning, at hans begreber om tjeneste strider med Martas og med vore. Vi har sympati for Marta, men Herren tilretteviser hende uden at give hende det mindste medhold. Hun får ikke at vide, at hun gjorde sit bedste, men derimod, at hun havde forsømt det eneste, der er nødvendigt. Det er en streng irettesættelse, som kun Herren kan give. Lad os huske, at ham skal vi aflægge regnskab for!

Han godkender ingen tjeneste, som ikke udspringer af ham selv. Der er virkelig grund til at bæve for sig selv, frygte ham og sætte sig ved hans fødder og modtage levende ord af hans mund.

Den tanke, at vi er initiativtagere til gerningen for Herren, er farlig – men frygter vi den egentlig?

Der er sandelig grund til, at vi atter og atter tager vor tjeneste op til revision ved hans fødder! Måske burde vi give os god tid dertil her ved det nye års begyndelse.

Marta havde travlt, og vi er lige ved at beundre hende. Herren giver imidlertid ikke udtryk for nogen beundring. Til Marta siger han ikke: »Din tro er stor!« Han var kommet ind i hendes hus for at betjene hende, og en del af hans tjeneste ville have været at sætte hende til at gøre, hvad han ville. Nu »tjente« hun ud fra sine egne begreber om tjeneste, og det førte hende bort fra ham, så hun indlod sig i ordstrid med ham og stillede ham et utilbørligt spørgsmål. Hun var ømfindelig og sårbar som alle andre, der bliver vrede, når Herren ikke godkender alt det, de gør for ham.

Marta kaldte ham ganske vist »Herre« (vers 40), men i hendes mund har dette ord endnu ikke sit fulde pålydende; det er mere en formel titel end udtryk for, at han *i eet og alt* er hendes Herre. Havde han været det, var hun ikke begyndt med at arbejde, da han kom ind i hendes hjem, men med at spørge ham, hvad han ville, hun skulle gøre. Nu måtte han ydmyge hende dybt, ja såre hendes forfængelighed for at indskærpe hende, at han sandelig var hendes Herre på alle livets områder.

Den evangeliske rækkefølge

Hun kendte ikke som Maria den guddommelige orden i den evangeliske tilværelse; den lyder sådan: (1) høre, ja høre, (2) gøre.

Hun begyndte med at gøre og ønskede Herrens velsignelse heraf, men det fik hun ikke.

Maria begyndte med at høre, aldeles omvendt af Marta. Og hun samlede sig om at høre på ham; derfor satte hun sig ned ved hans fødder. Hun var grebet af Kristus, grebet af hans ord. Hvor lang tid han ville tale med hende, bestemte han. Hvor meget han havde at sige hende, bestemte han. Hun vidste, at han aldrig spildte hendes tid, og at hendes tider var i hans hånd – og kun i hans hånd blev de fyldt med det, han kendes ved.

Ja, hun vidste, at hans ord bringer det med sig, som han taler om. De bragte også de gerninger med sig ind i hendes liv, som han ville give hende at gøre ved at tale til hende derom. Hans ord gjorde hende til en gerningens gører, thi *hans ord er Ånd og liv*, d.v.s. *Ånden og Livet i hendes liv den dag*. De ord gjorde hende til, hvad Martas gerninger aldrig kunne gøre hende til.

Det irriterede Marta, men hun fik ikke det mindste medhold hos Herren. Martas liv var nemlig i uorden, fordi hun endnu ikke var kommet ind i den guddommelige orden for livet med Herren: *først høre, ja lytte, og så gøre*, hvad man har lyttet sig til. Marta måtte omvende sig, hvis hendes liv skulle komme i orden og få Herrens velbehag.

Her er altså ikke tale om, at vi møder to forskellige naturer, den ene, Marta, energisk og aktiv, den anden, Maria, mere kontemplativ og indadvendt. Nej, her forkyndes det os i Den hellige Skrift, at der er en *kødelig* opfattelse af, hvad der er det væsentlige i livet med Herren, og at der gives den diametralt modsatte opfattelse,

nemlig *Åndens*. Marta havde valgt kødets syn på tjenesten for Herren, Maria havde valgt Herrens eget syn derpå, og det kalder Herren for *den gode del, der aldrig skal tages fra hende*, hvorved han indirekte siger til Marta, at hendes del vil blive taget fra hende på regnskabsdagen.

Selve evangeliet

Evangeliet er og forbliver en hemmelighed; det kødelige menneske, her repræsenteret ved Marta, hverken vil eller kan slippe sin egen opfattelse af, hvad tjeneste er. Marta vidste næppe, at hun i virkeligheden satte sig op imod Herren og stod hans evangelium imod.

Evangeliet er *Guds kraft* til frelse for enhver, der tror. Det frelser fra synden og skylden og fra den tjeneste, der i Guds øjne slet ikke er tjeneste. Det frelser fra kødets visdom og veje, fra det åndelige hovmod og enhver form for selvovervurdering. Det indså Maria, derfor satte hun sig ned og tog imod, hvad Herren sagde til hende, og tog dermed imod hans frelsende og forløsende ord, evangeliet.

Men Marta forblev i sine egne gerninger, d.v.s. lovens gamle forhold til Gud. Uden måske at være sig det bevidst ville hun gøre sig fortjent til Herrens velsignelse; men Maria forstod, at hun aldrig ville kunne gøre sig fortjent til andet end Herrens mishag, hvor meget hun end arbejdede og stred. Derfor satte hun sig ned i tro ved Herrens fødder og vandt hans velbehag derved! Hun hørte af hans egen mund, at hun havde valgt den gode del, og hun forstod, at han havde velbehag i, at hun tog imod al hans nåde, visdom, kærlighed og tugt – og tog imod det som Guds uforskyldte nådegave til hende!

Der kæmpes altid om evangeliet; kampen foregår imellem dem, der vil tjene Herren. Må vi alle finde nåde til ved årets begyndelse at lade Herren tale ud med os, så vi ikke som Marta tjener ham, som vi nu synes, men som Maria, der tjente ham, som han syntes.

Marta måtte vælge som Maria, hvis hun skulle få den del, der aldrig skulle tages fra hende, end ikke i dommen. Hvilket evangelium, at det er muligt at få en sådan umistelig del, som end ikke vil blive taget fra os på den alvorlige regnskabsdag!

Valget skulle ikke være svært! Dog, ydmygelsen afholder mange fra at vælge som Maria. Lad os slippe al vor egen tjeneste – og modtage de forudberedte gerninger, som ligger rede til os i 1990!

Følgende vers af *Tersteegen*, som jeg blev mindet om i *Oslo*, kan være os en hjælp dertil:

Hvil stille blot,
så gør du godt!
Ved selv at ville, virke, handle
du kan dog ej dig selv forvandle!

Vær fuldt ud hjælpeløs og død
og hvil kun stille i Guds skød!
Er egen gerning bragt til ro,
for Gud du arbeid gør for to!

Til gengæld

Fra barnsben er mange af os blevet vænnet til den tanke, at om vi er artige og søde, kommer vi i Himmelen; da har vi gjort os *fortjente* dertil!

Nu smiler vi ad denne formulering, men alligevel ligger tanken på fortjeneste os nær.

Troen

Den, der kommer til Gud, må tro, at han er til og lønner dem, der søger ham (Hebr. 11,6). Giver *Hebræerbrevets* forfatter ikke her udtryk for, at troen gør sig fortjent til Guds løn? Han siger jo, at Gud *lønner* dem, der søger ham i tro.

Før vi besvarer dette spørgsmål, vil vi stille et andet spørgsmål, nemlig dette: Hvem har troen? Er det dem, der har gjort sig fortjent til at få den?

Det var og er alle farisæeres store ulykke, at de mener, de har gjort sig fortjent til at eje troen – derfor har de den slet ikke! Thi tanken på fortjeneste udelukker troen. *Saul* fra *Tarsus* var ikke nogen troende, thi han mente, han havde gjort sig fortjent dertil. Han var værre end en vantro. Først da enhver tanke på fortjeneste var drevet ud af ham ved mødet med hans opstandne Herre udenfor *Damaskus*, fik han troen, ikke som en fortjeneste, men som en ufortjent, uforskyldt gave, skænket ham af Gud i uendelig barmhjertighed og nåde.

Saul gav ikke først Gud troen, og som løn derfor gav Gud ham frelsen. Det var omvendt: Gud gav ham troen og dermed også frelsen. Saul havde ikke valgt Jesus, men Jesus havde udvalgt ham.

Men når troen er en gave, der skænkes os, idet Gud åbner vort øre, så vi kan høre og gribe hans ord, da er vort liv med Herren fra begyndelsen af baseret på det diametralt modsatte af begrebet fortjeneste; der er slet ikke plads til dette begreb i evangeliet om Guds nåde i Kristus Jesus.

Det bibelske ord »løn« betyder derfor noget andet, end ordet normalt gør i daglig tale. Når du hver måned hæver din løn, er det noget, din arbejdsgiver skylder dig til gengæld for dit arbejde. Du har ret til din løn. Din arbejdsgiver er forpligtet til at udbetale dig den. Du har arbejdet for den.

Når Gud er deres belønner, som søger

ham i tro, er det ikke, fordi han skylder dem noget til gengæld for deres tro, thi den er en gave, men fordi han er såre god og barmhjertig. Sådan bør vi tænke om ham, og sådan bør vi komme til ham i tilid og tro. Apostelen *Johannes* siger: »Af hans fylde har vi alle modtaget, og det nåde over nåde« (Johs. 116); hver gang vi modtager nåde fra Herren, fører det til mere nåde; det er nådens »løn«; sådan er Gud deres belønner, som søger ham i tro.

De fortjener ikke, hvad de får, thi så var det ikke nåde; de får det af Guds uudgrundelige barmhjertighed og kærlighed; derfor gør Guds gaver dem ikke selvbevidste eller selvretfærdige, men taknemmelige og glade. Jo mere de modtager, des mindre bliver de i egne øjne. De kommer aldrig til ret at forstå, at netop al den nåde blev dem til del. Hvorfor ikke enhver anden?

Troen på Gud kan aldrig gå hånd i hånd med troen på egen fortjeneste; hvis man kommer til at opfatte sin tro som en fortjenstfuld egenskab hos sig selv, bedrøver man Helligånden og svækker troen.

Uden tro

Hebræerbrevet siger også, at »uden tro er det umuligt at have Guds behag« (kap. 116). Det er en understregning af, at enhver tanke på at gøre sig fortjent til Guds behag er udelukket. Den, der vil vinde Guds velbehag ved andet end tro, d.v.s. ved andet end Guds uforskyldte nåde, forbliver under Guds vrede.

Der er noget ufrit og anstrengt over ethvert forsøg på at vinde Guds behag ved sin egen indsats. Forsøgene leder aldrig frem til målet, vejen er endeløs. Har du bedt en time for at vinde Guds fred, føler du, når timen er gået, at du må bede en time til. Har du vidnet om ham for at blive godkendt af ham, føler du, når du har aflagt dit vidnesbyrd, at du må vidne for flere endnu. Du forsøger at lægge grunden under dit liv med dine egne gode gerninger, men grunden holder aldrig. Beder du end dag og nat, vil du erfare, at dine bønner ikke kan skabe en bæredygtig grund for din evige frelse.

Din sjæl finder aldrig hvile på den måde. Går det ved Guds nåde derimod op for dig, hvad din Frelser og Herre har

gjort for dig, ja *fuldendt* for dig, da han gav sig selv som en løsesum for alle dine synder, da har du med eet fred med Gud. Den store byrde falder af dig; du kan ånde frit; Gud har »belønnet« dig med sit velbehag, fordi du tog imod troens vidunderlige gave og fik øjnene opladt for, hvem din Frelser er, og for, hvad han har fuldbragt. Ved hans offer blev du ført *tilfuldendelse* (Hebr. 1014) og det for bestandig!

Troens gerning

Nu kan du bede, og nu kan du vidne, ikke i anstrengte forsøg på at vinde Guds godkendelse, men som hans dyrebare barn, der har hans velbehag.

Troens gerninger udspringer naturligvis af troen, d.v.s. det inderlige forhold til din himmelske Fader ved Jesus Kristus, din Herre og Frelser. Det er de gerninger, der har deres udspring i, at Gud elsker dig, og at du derfor elsker ham.

Hans fuldkomne kærlighed uddriver al frygt, også af dit hjerte. Troens gerninger er derfor gennemtrængt af kærligheden. De er ikke just religiøse eller rituelle, men frie og varmhjertede. De gøres hverken af frygt for nogen straf eller i ængstelse for at miste nogen løn, men ud af et benådet, taknemmeligt hjerte.

Det er med andre ord idel nåde at få lov til at gøre dem, og tænk, de fører til mere nåde – nåde over nåde – eller nåde til gengæld for nåde!

»Alt, hvad vi udrettede, gjorde du for os« (Esaj. 2612). Og det fører til »løn«! Hvem kan rumme så vidunderligt et evangelium!

I sådan en tro kan vi bære hån og spot, lidelse og modgang, thi det frie evangeliums frigørende kraft er så stor, at det forvandler hånen og spotten, lidelsen og modgangen til sine tjenere, der gør Kristus endnu mere herlig for vore hjerter og trykker os endnu tættere ind til ham.

Vi må udbryde med Paulus: »Hvem kender Herrens tanker, eller hvem blev hans rådgiver? eller hvem gav ham noget først, så der skulle gives ham gengæld derfor?« (Rom. 1134-35). Alt, hvad vi havde at komme til ham med, var et fortabt og forspildt liv – men da vi kom til ham dermed i troen på hans Søn, gen-

gældte han os med sin evige frelse.

Lad os ved årets begyndelse atter komme til ham med, hvad vi har af for-

spildt og forsømt lad os komme ydmygt, thi hvordan skulle vi ellers komme i tro? – og lad os se, om ikke han gengælder os

med ny og fornyende barmhjertighed og sætter vor samvittighed fri, så vi kan løbe hans buds veje i taknemmelighed og tro.

Den store tro

Når vor Herre Jesus siger: »Sandelig siger jeg eder!« spidser vi øren, thi da ligger det ham på hjerte at indskærpe os noget. Når han derfor tilføjer: »Så stor en tro har jeg ikke fundet hos nogen i Israel« (Matt. 810), lytter vi med spændt opmærksomhed, thi vi vil alle gerne vide, hvad det er, der karakteriserer en *stor tro*.

Høvedsmandens bøn

Da Jesus var kommet til *Kapernaum*, kom en høvedsmand hen til ham, bad ham og sagde: »Herre! min tjener ligger lam derhjemme og lider forfærdeligt« (Matt. 85-6).

Sådan var den bøn, han bad med så stor en tro! I vore øren lyder hans ord ikke som en bøn, slet ikke som en *troens* bøn og ikke som en *indtrængende* bøn. Han siger blot til Herren, hvordan hans tjener har det. Er det bøn? Er det en bøn i en stor tro?

Da *Lazarus* var syg, sendte hans søstre bud til Jesus og lod sige: »Herre! se, den, du elsker, er syg« (Johs. 113). Var det bøn? Var det en *indtrængende* bøn? Var det en bøn i en *stor tro*?

Jo mere tillid vi har til Herren, des mindre bestormer vi ham med en mængde ord. Høvedsmandens bøn udånder den dybeste tillid til Herren ganske som de to søstres.

Når man holder af et menneske og har tillid til ham, behøver man ikke mange ord for at blive forstået til bunds. En bøn bliver ikke mere indtrængende, fordi man hober ord ovenpå ord og gentager sine ønsker gang efter gang. Jo nærmere Herren er os, des mindre behøver vi at sige. Vi ved jo, at han kender alt og formår alt.

Høvedsmanden formulerede altså ingen bøn, men bragte med sine få ord sin syge tjeners tilstand og behov til Herren. Dermed lod han Ham bestemme, hvad han ville gøre. Han vidste, at Jesus var den eneste, der kunne helbrede tjeneren, men han stillede ikke Herren stolen for døren.

Han havde den dybeste respekt for Herren, følte sig ikke som hans ligemand, men som hans *underordnede*.

Herre

Derfor tiltaler han Jesus som *Herre* (vers 6 og 8). Han begynder ikke at sige noget, før han har sagt: »Herre!« Det var ikke tomme ord i hans mund. Han, høvedsmanden, romeren, stod foran sin Herre. Jesus var hans overordnede i eet og alt.

Kun hvor dette virkelig er tilfældet, kan en stor tro trives. Den præges ikke af store ord, thi ingen underordnet bruger store ord overfor sin overordnede uden at være fræk – men troen visner og forgår i enhver form for frækhed.

Derfor finder vi i hans bøn intet krav. Hvor man kender Jesus som Herren, gælder ikke ens egen vilje, men kun Herrens.

Den store tro og den ægte ydmyghed hører sammen.

Det finder vi tydeligt i hans omtale af sig selv: »Herre! jeg er for ringe til, at du skal gå ind under mit tag« (vers 8). Han oplevede den afgrundsdybe afstand imellem Herren, den rene og uplettede, og ham selv, en synder. Derfor følte han sig ikke alene ringe, men *for* ringe til at modtage Herren i sit hus.

Høvedsmanden var i egne øjne et intet overfor Herren. Derfor kunne den store tro være til stede hos ham. Det samme var tilfældet med Herrens moder *Maria*; hun sagde: »Gud har set i nåde til sin ringe tjenerinde (eller: sin tjenerindes ringhed)« (Luk. 148). Og apostelen *Paulus*, som vi kalder den store, siger, at han var den *ringeste* af alle apostlene, for ringe til overhovedet at være apostel (1. Kor. 159). Netop hos sådanne bor den store tro!

»For ringe« – høvedsmanden står foran sin Herre med en sønderbrudt ånd og et sønderbrudt hjerte. Han havde ikke andet at byde Herren end sin ringhed. Skulle Herren ville helbrede hans tjener, ville det ikke være til gengæld for noget, høvedsmanden havde bragt ham. Det ville være ren og skær uforskyldt barmhjertighed, kærlighed og nåde.

Tanken på fortjeneste udelukker troen.

Sig kun et ord

Denne mand, der ikke regnede med noget hos sig selv, havde en stor tillid til Herren. Han vidste, at om Herren ville hjælpe, behøvede han kun at sige et ord, så var hjæl-

pen der.

Selv var han fattig i ånden. Derfor var Himmeriget hans (Matt. 53). Derfor forstod han, at Herrens ord er anderledes end alle andre ord, thi de bringer det med sig, de taler om. Siger Herren: »Jeg vil; bliv ren!« så er den spedalske dermed ren. Siger han: »Lazarus, kom herud!« så kommer Lazarus levende ud fra døden. Hvad Herren end siger, er dermed til stede. Siger han til uvejret: »Ti og vær stille!« så er der med det samme blikstille. Herrens ord er liv.

Ville Herren sige til høvedsmandens tjener: »Bliv rask!« så var han dermed sund.

Stillet ansigt til ansigt med Herren, grebet af sin egen ringhed og Herrens fuldkommenhed, modtog høvedsmanden den stille overbevisning, at det behagede Herren at udtale det ord, der gjorde den forpinte tjener rask. Således var den store tro til stede hos ham.

Rigets egne børn

Jesus sagde: »Sandelig siger jeg eder: så stor en tro har jeg ikke fundet hos nogen i *Israel*. Og jeg siger eder: Mange skal komme fra øst og vest og sidde til bords med *Abraham* og *Isak* og *Jakob* i *Himmeriget*. Men Rigets egne børn skal lades ud i mørket udenfor ...«

Israel var det udvalgte folk, det religiøse folk, folket, der havde Guds ord. Hvor var troen blevet af hos dem?

Ak, det var gået dem, som Herren havde advaret dem indtrængende imod: de havde givet rum for den tanke, at det var for deres retfærdigheds skyld eller for deres ædle hjertes skyld, de var Guds udvalgte (5. Mos. 94-5 fl.); de havde glemt, at de var det ringeste af alle folkene, og at Herrens udvælgelse af dem ikke skyldtes nogen positiv værdi hos dem, men ene og alene hans uforskyldte nåde.

Det glemmer vi også alt for hurtigt. Da bliver det nærmest en selvfølge, at vi tilhører Herren – da er vi ikke længere fattige i ånden; og hvad så? Da føler vi os ikke for ringe til at modtage Herren i vort hus; vi er kommet på lige fod med ham – vi anvender store ord – og den store tro er langt, langt borte!

Den store tro endnu engang

Herren siger aldrig til disciplene, at de har en stor tro; derimod kalder han dem nogle gange for *lidetroende* (f.eks. Matt. 1431). Det er hos den romerske høvedsmand og den kananæiske kvinde, Herren finder en stor tro (Matt. 810 og 1528), altså hos en mand og en kvinde, der ikke af fødsel tilhørte Israels folk.

Herre, Davids søn!

Den kananæiske kvinde kom fra egnen omkring *Tyrus* og *Sidon*, råbte og sagde: »Herre, Davids søn! forbarm dig over mig! min datter plages slemt af en ond ånd« (Matt. 1522).

Ligesom høvedsmanden tiltaler hun Jesus som *Herre*, og heller ikke i hendes mund er det tomme ord. At Jesus er *Herre*, betyder, at han kan gøre med os, hvad han vil. Det forstod hun. Derfor var hendes bøn intet krav, thi man har intet krav imod sin *Herre*. Det var netop en *bøn!* Når nogen i gamle dage stod udenfor vor dør og bad om hjælp, fordi han var arbejdsløs, havde han intet krav – han bad om noget. Lad os aldrig glemme, at sådan er det at *bede!*

Men i modsætning til høvedsmanden sagde hun også: »*Davids søn!*« Hun har altså kendt mere til De hellige Skrifter end han, og hun har forstået, at Jesus var opfyldelsen af, hvad profeterne havde sagt om *ham, der skulle komme*.

Hun havde altså et usædvanligt kendskab til Herren. Heri hvilede hendes store tro. Jo inderligere man kender Herren, des ægttere er troen.

Forbarm dig over mig!

I disse ord ligger alt, hvad der har med bøn at gøre – intet krav, ingen henvisning til, at man har fortjent noget, ingen åndelig storhed – her kommer det klart frem, hvem *han* er, som hun bønfalder om hjælp, og hvem *hun* er, der beder.

»Min datter plages slemt af en ond ånd!« Mere føler hun ikke trang til at sige, skønt hun råber det ud, thi også hun forstår ligesom høvedsmanden, at ingen bøn får kraft af mange ord.

Skrifterne, som hun har kendt, og *mødet med Herren* fremkaldte en ubegrænset tillid til ham i hendes sjæl.

Han svarede hende ikke et ord

Hvorfor gjorde han ikke det? Fordi han kun sagde, hvad han hørte Faderen sige, og Faderen sagde ikke noget. Var det en afvisning af hende? Sådan opfattede di-

sciplene det, thi de gik hen til ham og sagde: »Få hende til at gå, hun råber jo efter os.« Hun var dem pinlig, men hun var ikke pinlig for Herren. Ganske vist svarede han hende ikke et ord, men det var for at vække troen endnu stærkere i hende. Han støder aldrig nogen bort, der kommer til ham, heller ikke når han tier. Hans tavshed er ofte et udtryk for, at han har tillid til den, der søger ham. Han kendte jo denne kvinde og elskede hende.

Da han svarede, lød hans ord som en afvisning: »Jeg er ikke udsendt til andre end de fortabte får af Israels hus,« men skønt de lød afvisende, var de det ikke. De var hende en hjælp til en endnu mere indtrængende bøn. Hun kom og *kastede sig ned for ham*, d.v.s. hun *tilbad* ham; hun blev altså ikke skuffet over hans ord, men hyldede ham. Og så sagde hun blot tre ord: »Herre, hjælp mig!«

Hans tavshed og hans tilsyneladende afvisende ord havde hjulpet hende til en endnu større tro! Det var også Herrens hensigt dermed. Hendes bøn var indtrængende, men fordi hun havde ubegrænset tillid til ham, var hendes ord få.

Så sagde han: »Det er ikke smukt at tage børnenes brød og kaste det til de små hunde.« Også disse »hårde« ord var ment som en hjælp til hende, og det viste sig også, at hun tog imod hjælpen. Han placerede hende blandt de små hunde, ikke fordi han foragtede hende, men for at understrege, at hun i sig selv var helt udenfor Guds folk.

Han gav hende altså den *nederste* plads, og tænk, den tog hun imod uden den ringeste protest! Hun lod sig anbringe på *nulpunktet*, og der lyste Herrens person endnu herligere for hende!

Når man er ansigt til ansigt med Herren, føler man ikke, at man hører hjemme blandt andre end de allerringeste. Just der trives troen allerrenest!

Derfor svarede hun – mon ikke hun gjorde det med et befriende smil? – »Ja, Herre! de små hunde æder dog af de smuler, som falder fra deres herrers bord.«

Dig ske, som du vil!

Så lød de vidunderlige ord af Jesu mund: »Kvinde, din tro er stor; det ske dig, som du vil!« Og hendes datter blev helbredt i den samme time.

Her møder vi atter den store tro. Hvordan var den blevet til hos hende?

Gennem kendskabet til Herren – det kendskab, hun havde ved at *høre om ham*, og det kendskab, hun fik ved at *møde*

ham! Det var altså ham, der fremkaldte eller skabte den store tro i hende.

Høvedsmanden sagde: »Jeg er for ringe.« Hun sagde ja til at høre hjemme blandt hundene, de urene dyr. Ingen af dem kom med noget som helst at pege på hos sig selv; ingen af dem aflagde nogen stor bekendelse om at have en stor tro; de oplevede næppe sig selv som vældigt troende! Men ved Guds nåde havde de fået så dybt et indtryk af Herren, at de ikke kunne andet end at komme til ham med al deres nød i fuld tillid til hans kærlighed, visdom og magt. De var ikke store, men meget små. Det er hos sådanne, den store tro kan være virksom.

Det er bedre, at Herren siger: »Din tro er stor,« end at man selv siger det!

Det modsætningsfyldte

I denne beretning om den kananæiske kvinde møder vi evangeliet i dets »selvmodsigelse«.

Herren er streng og afvisende. Han svarer hende ikke et ord. Han siger, at han ikke er udsendt til andre end de fortabte får af Israels hus, og at det ikke er smukt at tage børnenes brød og kaste det til de små hunde.

Vi forsøger straks at mildne disse ord, thi de taler jo om en fuldkommen forkastelse af hende.

Mente Herren virkelig, hvad han sagde – eller var det til dels en overdrivelse?

Herren mener altid, hvad han siger, også i dette tilfælde! Dermed står det fast, at hun er udenfor.

Er det en del af evangeliet? Ja, en såre vigtig del, der understreger ethvert menneskes absolutte og uigenkaldelige væren udenfor, fortabt, under Herrens dom. Der afkortes intet heri.

Kvinden modsiger ikke Herren. Ganske vist kan det efter den danske oversættelse af vers 27 se sådan ud, men en bedre oversættelse gør det klart, at hun accepterer, at det ikke er ret at tage børnenes brød og give det til de små hunde, for hun siger: »*Det er sandt*, Herre! men de små hunde æder af de smuler, der falder fra deres herrers bord.«

Det er sandt, hvad Herren siger; han taler aldrig et usandt ord og optræder aldrig teatralisk.

Herren er altså totalt afvisende. Hans nej til hende er et fuldttonende nej. Han møder hende som hendes dommer, og hans dom er et uafkortet nej til hende.

Det bøjer hun sig under og oplever, at hans nej baner vej for hans ja, at hans

dom baner vej for hans nåde, at hans »udenfor« baner vej for hans »indenfor«. Idet han afviser hende som udenfor, og hun tilbedende bøjer sig herunder, står han, hendes dommer, for hende som hendes Frelser.

Det er, hvad man kalder for evangeliets *dialektik*, d.v.s. dets indre modsigelse, dets indre, efter vor opfattelse ufor- enelige modsætninger.

Derfor er og forbliver evangeliet en *hemmelighed* – ikke mindst i »evangeliske« kredse. Nåden er aldrig en selvfølge. Evangeliet læger ikke Guds folks sygdomme, som var det den simpleste sag af verden. Det dører, og det gør levende. Det dømmes, og det frikender. Det støder bort, og det fører igennem den snævre port – og det gør begge dele *fuldt og helt*.

Det forholder sig ikke således, at evangeliet dører 50% og læger 50%, så kunne vi måske forstå det. Desværre er forkyndelsen ofte så sentimental, at gamle

Adam trøstes umådeligt ved at få at vide, at Gud er så kærlig, at man ikke behøver at frygte hans vrede og hans dom. Så lever gamle Adam videre i den tro, at han er frelst, men han har hverken mødt Herren eller hørt evangeliet, thi hvis han havde det, ville han være sunket sammen i frygt for Den Hellige og være afgået ved døden under hans dom, og da var et nyt menneske blevet oprejst ved evangeliets modsætningsfyldte kraft til at døde og gøre levende.

Således bliver troen til. Herren opsøgte hende, da han drog bort til egnene omkring *Tyrus* og *Zidon* (vers 21); han tog altså initiativet til at møde hende som den absolut afvisende, der lod hende forstå, at mellem ham og hende, som hun var, eksisterede intet naturligt bindeled.

Det bøjede hun sig under og kastede sig til jorden. Her forvandlede hun, der ikke var en israelit og ikke var en Abrahams datter, til en israelit, en Abrahams

datter med samme tro som han! Hun, der var udenfor, var indenfor!

Hvem kan fatte det?

Vi må ud til korset på *Golgatas* høj. Her møder vi det absolutte og bæver! Der afkortes intet i Guds nej til dig, som hænger der – hvad siger jeg dog? – er det dig og mig, der hænger der – er det ikke vor Herre Jesus Kristus?

Jo, det er det – men forbliver du ved korsets fod tilstrækkeligt inderligt, da begynder du at ane, at det var dig, netop dig, og mig, netop mig, der bragte ham op på de rå planker – og da dæmrer det også for dig, at du er korsfæstet med ham.

Da fatter du lidt af Guds totale dom over dig – Guds nåde i Kristus Jesus imod dig bliver dig det mest underfulde af alt. Ikke, at vi fatter evangeliets »dialektik«, thi det går over al forstand, men undrende og tilbedende møder vi Herren, vor Dommer og vor Frelser!

Hvem er min næste?

Lignelsen om *den barmhjertige samaritaner* (Luk. 1025-37) kender vi alle, ligesom vi kender beretningen om *Marta* og *Maria* – men mon vi kender den, thi *eet* er jo at mene, at man kender den, *noget andet* er virkelig at kende den.

Jesus spørger til sidst: »Hvem af de tre synes du nu har vist sig at være den mands næste, som faldt iblandt røvere?« og da svaret lød: »Den, som øvede barmhjertighed imod ham!« sluttede Herren af med at sige: »Gå du hen og gør ligeså« (vers 36 og 37).

Heraf plejer vi at slutte, at enhver, der er kommet i nød, er vor næste, og det kan måske være sandt nok, men det var ikke det, Jesus spurgte om, thi hans spørgsmål lød: »Hvem af de tre har vist sig at være *den nødstedte mands næste?*«

Altså: *vi* spørger om, hvem der har været *de tre mænds næste*, som kom forbi den nødstedte, og vi svarer: »Det har *den nødstedte mand* været!«

Men *Herren* spørger (modsat af, hvad vi gør): »Hvem har vist sig at være *den nødstedte mands næste?*« og svaret er: »Det har *samaritaneren* været!«

Den nødstedte

Han var gået ned fra *Jerusalem* til *Jeriko* og var faldet i hænderne på røvere. Præsten, der gik forbi, gav ham ingen hjælp, leviten ejheller. Så kom der en *samaritaner*.

Kunne den hjælpeløse mand vente

hjælp af ham? Nej, når præsten og leviten ikke ville hjælpe ham, hvordan skulle han så forvente, at en samaritaner, som jøder slet ikke har omgang med, men foragter, skulle eller ville finde på at hjælpe ham?

Mon ikke det er et hovedpunkt i beretningen? Hvis det er tilfældet, da lærer det os noget afgørende.

Da indskærper Herren os, at den eller de, som vi overhovedet ikke regner med at få hjælp af, er vor næste, så sandt det meget vel er netop dem, der bringer os hjælp, når vi er i trængsel! Lad os derfor med det samme gå hen og elske dem – de er jo oversete og glemte endog i menighederne!

Den nødstedte havde aldrig tænkt sig at gøre noget for den »urene« og »uåndelige« samaritaner, men nu oplevede han i sin nød, i hvor høj grad han viste sig at være hans næste.

Det stemmer med al erfaring. Hjælpen kommer ofte til os fra dem, vi til daglig ikke rigtig anser for noget værd; de er måske endda til besvær. Men de er vor næste; gå derfor hen til dem i den guddommelige kærlighed, som elsker sin næste som sig selv!

Vi skal ikke gå den nødstedte og mishandlede forbi, det er sandt; men det er også sandt, at vi ikke skal gå samaritaneren (den urene og oversete) forbi, thi han bliver måske vor redningsmand i nødens stund! Det blev han i hvert fald i Jesu beretning.

Hermed sprænger han vore begreber om, hvem der er vor næste. Herren understreger, at vi skal elske vor næste som os selv, og at vi ikke blot skal søge vor næste indenfor den kreds, vi umiddelbart regner med, men måske især iblandt alle dem, man i »gode« kredse ikke regner med.

Det var måske derfor, Herren formulerede sit spørgsmål omvendt af, hvad vi venter, idet han spurgte: »Hvem af de tre synes du *har vist sig* at være den mands næste, som faldt iblandt røvere?« Det viste sig først, da manden kom i nød, men det havde hele tiden været sådan. Den »urene« samaritaner havde også været hans næste, da han ikke var i nød, men da havde han ikke elsket ham. Der måtte nød til for at åbne hans øjne for, hvem der var hans næste.

Når Herren derfor til sidst siger til den lovkyndige: »Gå hen og gør ligeså!« da betyder det ikke blot: »Gør som samaritaneren!« men også: »Gør, som den nødstedte mand nu gør; han elsker nemlig samaritaneren, sin næste, af hele sit hjerte – gør du det samme!«

Da sprænger Herren også den lovkyndiges begreber om »uren« og »ren« og stiller ham på lige fod med den »urene« samaritaner, *hans næste!* Den lovkyndige er ikke mere »ren« end den »urene«; de er hinandens næste; de bør elske hinanden, som de elsker sig selv!

Hvilken befrielse, hvilken udvidelse af begrebet kærlighed og begrebet næste!

Kristi kors

Det er, som om man først fatter Herrens ord, når man befinder sig *ved foden af hans kors*.

Der ser vi ham bære al verdens synd, altså ikke blot min og ikke blot din synd, men også samaritanerens og *alle andre menneskers*.

Hvad siger det os? Det understreger, at vi som mennesker er *solidariske* i synden og skylden og skammen, og at der ikke findes en eneste, som er mere uren i Guds øjne end vi andre.

Betragter vi vor korsfæstede Herre i hans lidelse, da fatter vi, at han elsker *os alle* med en ufattelig kærlighed. Han elsker ikke mig eller dig mere end samaritaneren eller nogen anden fortabt synder.

Han så at sige »tvinger« os til at elske Ham, vor Herre og Frelser, af hele vor hjerte – og han »tvinger« os dermed også til at elske alle dem, han er død for, af hele vort hjerte, thi enhver af dem er vor næste, ingen er undtaget! Lad os derfor gå hen og gøre, som den nødstedte mand nu gjorde: elske ham, vi ikke har regnet med – ham eller hende, som er »udenfor« – ham eller hende, som menneskeligt byder os imod, men som meget vel bliver den, der engang bringer os hjælp i vor nøds time!

Hvilken hjælp imod klikedannelse og smålighed!

Den nødstedte endnu engang

Mon han ikke skammede sig over, at han hidtil havde været så afvisende og kold overfor enhver samaritaner? Mon han ikke sørgede over, at han ikke før havde taget ham i sin favn og budt ham hjem til sig?

Han havde ladet vanetænkning og forbehold beherske sig indtil nu. Hvor ofte må der ikke nød til for at bringe os ud af vore egne snævre hjerter!

Det kan godt tænkes, at den kærlighed, han nu havde til sin næste, samaritaneren, forargede de »korrekte« og »det gode selskab«, men det fik være! Den kærlighed, Gud regner for kærlighed, går altid for langt i pæne menneskers snævertsynede øjne og kølige, forbeholdne hjerter.

Lad os her ved et nyt decenniums begyndelse huske på at indbyde dem, der ikke kan gøre gengæld, dem, andre »fromme« ikke indbyder, thi hvis Guds kærlighed er udgydt i vore hjerter ved Helligånden, da venter den ikke på, at det engang *skal vise sig*, at de er vor næste, men elsker dem helhjertet, længe før de

måske kan være os til nogen »nytte« !

Lad os gøre det, idet vi endnu engang er stille ved Kristi kors. Da kommer vi i hu, hvem denne samaritaner påmindrer os om, nemlig *ham, den eneste, der kan komme os til hjælp i vor dybeste nød*.

Vi er jo »troende«! Lad os derfor ikke glemme, at det just var nogle, der var kommet til tro på ham (Johs. 8,30), ja ikke alene nogle, men *mange*, der var kommet til tro på ham, men som alligevel vendte ham ryggen, forargedes på ham og sagde: »Er det ikke med rette, vi siger, at du er en *samaritaner*. . .« (Johs. 8,48). De ville ikke vide af, at han var deres næste, og når det en dag *vise sig*, at han var det, da er det måske for sent. På dommens dag skal alle erfare, at i den frygtelige nød foran Guds dommersæde er der kun een, der er vor næste i den forstand, at ingen præst og ingen levit, intet andet menneske, men *kun Han* kan og vil frelse os af fortabelsens evige gru.

Lad os dog elske Ham af hele vort hjerte, ikke i ord alene, men i gerning, og lad os være opmærksomme på alle de sultne, de tørstige, de fremmede, de nøgne, de syge og de fængslede, som ikke i dag er os til nogen hjælp, men som dog er vor næste og meget vel *kan vise sig* at være det den dag, vi selv er blevet små og hjælpeløse (Matt. 25,34-40).